

آشنایی با شبکه‌های اجتماعی

محمد حسین معینی

کتاب مطالعات شبکه‌های اجتماعی و

سبک زندگی جوانان

نویسنده: محمدصادق افراسیابی

با مقدمه و زیر نظر: دکتر حسین بشیر

ناشر: انتشارات سیمای شرق

نوبت چاپ: دوم، بهار ۱۳۹۳

- تعداد زنان استفاده کننده از شبکه اجتماعی بیش از مردان است.
- اغلب افراد استفاده کننده از این شبکه‌ها جوانان هستند.
- تحصیلات استفاده کنندگان غالباً در سطح لیسانس یا فوق لیسانس است.
- اعتراضات اعضای خانواده به استفاده زیاد اعضای شبکه‌های اجتماعی از اینترنت زیاد است.
- پاسخ به این سؤالات را نیز در پژوهش انجام شده پیدا کنید:
- انگیزه جوانان ایرانی از عضویت در شبکه‌های اجتماعی اینترنتی چیست؟
- میزان دستیابی استفاده کنندگان به اهدافی که از استفاده از شبکه‌های اجتماعی دارند، چه قدر است؟
- استفاده از عکس در پروفایل‌ها چه وضعیتی دارد؟
- تأثیرات این شبکه‌ها بر سبک پوشش

تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر سبک زندگی جوانان. پیمایش انجام گرفته توسط پژوهشگر، با ارسال ۹۰۰۰ درخواست برای اعضای آنلاین «شبکه اجتماعی اینترنتی کلوب» شروع شده است. علت انتخاب کلوب آن بوده است که براساس آمار «الکسا» (alexa.com) در زمان پژوهش پرمخاطب‌ترین شبکه اجتماعی اینترنتی بومی در داخل کشور بوده است. پیمایش با بررسی و تحقیق ۳۸۰ پرسش‌نامه دریافتی حول شاخصه‌های مختلفی از قبیل تأثیر بر فعالیت‌های اجتماعی، تغییر نمادهای ارزشی و فرهنگی، دوستیابی، محتوای پیام‌های شخصی و جمعی، و اعتماد به فضای مجازی به بررسی نتایج پژوهش پرداخته است که برخی از آن‌ها به شرح زیرند:

دکتر حسین بشیر، استاد علوم ارتباطات «دانشگاه امام صادق (ع)» که در وب‌نمای خود با عنوان «پنجره‌ای بر مباحث میان‌رشته‌ای فرهنگ و علوم ارتباطات»، از سال ۱۳۸۶ تا به امروز به این موضوع تخصصی پرداخته است، در مقدمه و معرفی کتاب اشاره می‌کند که پایان‌نامه کارشناسی ارشد مؤلف در همین زمینه، یکی از بهترین کارها بوده است که بعدها با همکاری آقای علیرضا مرادی و سرکار خانم الهام رفیعی تکمیل شده است.

کتاب با مبحث آشنایی با شبکه‌های اجتماعی و تاریخچه آن‌ها آغاز می‌شود. سپس به تعاریف و نظرات مختلف ابراز شده از سوی اندیشمندان در مورد «سبک زندگی» می‌پردازد. آن‌گاه مروری دارد بر ادبیات پژوهش‌های انجام شده در داخل و خارج از کشور درباره

و یا انتخاب الفاظ افراد در گفت‌وگوها به چه صورت است؟

- در میان پیام‌های مربوط به گفت‌وگوی آنلاین، چه موضوعاتی حجم

عمده‌ای از پیام‌ها را به خود اختصاص می‌دهند؟

- و...
- مؤلف و همکارانش در پایان اذعان

داشته‌اند که شبکه‌های اجتماعی اینترنتی دارای روابط عمیق‌تری با سبک زندگی جوانان هستند و جلد آتی این اثر مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

کتاب رسانه‌های

اجتماعی - ابعاد و ظرفیت‌ها

نویسنده: حسین بصیریان جهرمی، با
مقدمه دکتر حسین افخمی
ناشر: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
نوبت چاپ: اول

کتاب «رسانه‌های اجتماعی - ابعاد و ظرفیت‌ها» حاصل مشارکت دو زیرمجموعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است: «دفتر مطالعات و برنامه‌ریزی رسانه‌ها» و «پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات». این کتاب که برای یافتن پاسخ پرسش‌های بسیاری درباره «رسانه‌های اجتماعی» منتشر شده است.

در مقدمه کتاب، ضمن اشاره به نقش رسانه‌ها در کم‌رنگ‌تر کردن مرزهای فرهنگی، آمده است: «در این میان، اینترنت گوی سبقت را از سایر رسانه‌ها ربوده است و با مورد استفاده قرار گرفتن از سوی بخش قابل توجهی از جمعیت جهان، به تغییر موازنه مخاطبان و فراهم کردن امکانات بیشتر برای زندگی مدرن و علاقه‌مند کردن انسان‌ها به پدیده‌های

نوظهور دیگر منجر شده است.» در مقدمه به روند رو به رشد استفاده ایرانیان از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی نیز اشاره شده است و توضیح می‌دهد: با توجه به ساختار و رسانه‌های اجتماعی و نو بودن آن‌ها، جوانان و نسل جدید بیشتر در معرض این تغییر هستند. روند تغییرات آینده حاکی از آن است که شبکه‌ای شدن و جهانی شدن این پدیده باعث برجسته شدن بسیاری از انواع خاص‌گرایی‌های فرهنگی و از جمله تأثیر در حوزه هویت و ابعاد آن خواهد شد. یکی از این ابعاد هویتی، جمع‌گرایی در فضای جدید است که رسانه‌های اجتماعی، هویت فردی و کنش جمعی را در فضای مجازی، با آنچه در دنیای واقعی است، متفاوت کرده است. جنبش‌های اجتماعی نیز به جای

کنشگری در میدان‌های عمومی ترجیح داده‌اند که فضای مجازی را برای حضور خود برگزینند و در عرصه اینترنت حضورشان را تداوم بخشند. این قدرت مجازی، در عرصه‌های غیرسیاسی، نظیر بازاریابی یا تحریم کودکان، یا در شکل اجتماعی، مانند تقبیح اعمال نژادپرستانه نیز به میدان عمل آمده است. همچنین، با افزوده شدن نقش آموزشی و هوشیارسازی رسانه‌ای، این رسانه‌ها به‌مثابه چشمان تیزبین شهروندان جهانی در ایفای نقش دیده‌بانی اجتماعی عمل کرده‌اند. کتاب با هدف آشنا کردن خوانندگان با نقش، اهمیت و کاربرد «رسانه‌های اجتماعی» مجموعه‌ای از مقالات تألیف یا ترجمه شده توسط اندیشمندان و دانش‌پژوهان را در خود گنجانده است.

عنوان‌های مقاله‌های تألیف شده توسط پژوهشگران ایرانی عبارت‌اند از:

- پیشینه، پیدایش و چشم‌انداز رسانه‌های اجتماعی.
- شبکه‌های اجتماعی مجازی در جامعه شبکه‌ای: زمینه‌ها، ویژگی‌ها، کاربردها
- دگردیسی مفهوم قدرت و نقش

قدرت در رسانه‌های اجتماعی

- رسانه‌های اجتماعی و مشارکت اجتماعی
- تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر خبرنگاری
- هویت کاربران در شبکه‌های اجتماعی مجازی
- شبکه‌نگاری شبکه‌های اجتماعی

مجازی، رویه‌ها و شیوه‌ها

عنوان‌های سه مقاله ترجمه شده در این کتاب نیز عبارت‌اند از:

- گونه‌های در حال ظهور رسانه‌های شخصی
- ارتباطات چهره به چهره و الکترونیکی
- به منظور حفظ شبکه‌های اجتماعی
- شکل‌گیری اجتماعی و معنایی

کتاب درآمدی بر شبکه‌های اجتماعی
 نویسنده: یرون بروگمن
 مترجم: خلیل میرزایی
 ناشر: جامعه‌شناسان
 نوبت چاپ: دوم، ۱۳۹۲

قبل از آنکه مطرح شود که هر جفت از کنشگران از طریق زنجیره‌ای از آشنایان خود که حداکثر شامل هفت واسطه است، به یکدیگر مرتبط می‌شوند، در فرهنگ ما این موضوع در قالب چنین ضرب‌المثلی بیان شده بود: «کوه به کوه نمی‌رسد، ولی آدم به آدم می‌رسد!»

این روی دیگری از تئوری جهان‌های کوچک است که کنشگران را هفت گام از هم جدا نمی‌داند، بلکه فاصله آن‌ها را هفت چرخه اجتماعی می‌داند و در تئوری جهان‌های کوچک به این موضوع پرداخته می‌شود که فاصله متوسط گروه‌ها در یک شبکه چه قدر است.

یرون بروگمن، استادیار بخش جامعه‌شناسی و انسان‌شناسی دانشگاه آمستردام، در فصل سوم از کتابش به بحث در مورد تئوری جهان‌های کوچک پرداخته است.

در فصل اول کتاب با عنوان «مقدمه»، روابط اجتماعی که در شبکه‌ها متجلی می‌شوند، تعریف و تبیین شده‌اند. فصل دوم به ابزارها و نظریه‌هایی که برای باز نمود و روابط اجتماعی لازم است، اشاره دارد. عنوان‌های فصل‌های بعدی عبارت‌اند: جست‌وجو برای دامنه‌ها، اجتماع‌ها، نابرابری اجتماعی و سازمان‌ها به‌عنوان شبکه‌ها. در

آخرین فصل کتاب با عنوان «روش‌ها، داده‌ها و نرم‌افزار»، نرم‌افزاری به نام «IGRAPH» معرفی شده است که برای تحلیل شبکه‌ها از آن استفاده می‌شود.

در انتهای فصل، علاوه بر منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر، تمرین‌هایی برای بحث و گفت‌وگو پیرامون مباحث فصل آمده است.

کتاب با واژه‌نامه مفاهیم مرتبط با شبکه به‌صورت انگلیسی و فارسی و با شرحی کوتاه در مورد هر واژه به پایان می‌آید تا خواننده را در عمق بیشتری از شبکه معنایی لغات مرتبط با مطلب درگیر کند.